

NORGES HØYESTERETT

Den 26. juni 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Stabel, Bull og Kallerud i

HR-2013-01355-U, (sak nr. 2013/1232), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Djordje Borojevic)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over kjennelse om varetektsfengsling på grunn av gjentakelsesfare jf. straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 3.
- (2) A, født 10. juni 1977, ble pågrepet av politiet 31. mai 2013 og siktet for overtredelse av straffeloven § 192 første ledd bokstav b.
- (3) Oslo tingrett avsa kjennelse 3. juni 2013 med slik slutning:

"A, født 10.06.1977, løslates."
- (4) Tingretten fant saksforholdet noe tvilsomt, men la til grunn at det forelå skjellig grunn til mistanke, jf. straffeprosessloven § 171 første ledd. Tingretten kom imidlertid til at det spesielle fengslingsvilkåret i straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 3 ikke var oppfylt.
- (5) Påtalemyndigheten anket tingrettens kjennelse til Borgarting lagmannsrett, som 14. juni 2013 avsa kjennelse med slik slutning:

"A, f. 10. juni 1977, kan holdes i varetektsfengsel inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 12. juli 2013."
- (6) A har anket til Høyesterett over lagmannsrettens saksbehandling og lovtolkingen. Forsvareren har i korte trekk anført at lagmannsretten har stilt for lempelige krav til sannsynliggjøring av gjentakelsesfaren og at lagmannsrettens begrunnelse ved vurderingen av gjentakelsesfaren er

så mangelfull at det ikke kan prøves om kjennelsen bygger på en riktig lovtolking. Det er nedlagt slik påstand:

1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.
2. A løslates."

- (7) *Påtalemyndigheten* er kjent med anken, men har ikke lagt ned formell påstand.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (9) Anken er en videre anke hvor ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolking, jf. straffeprosessloven § 388.
- (10) Lagmannsretten uttaler innledningsvis om kravet til gjentakelsesfare i straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 3 følgende:

"Etter straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 3 kan siktede fengsles dersom dette antas påkrevd for å hindre at han på ny begår straffbare handlinger. Etter rettspraksis kreves her en sterk grad av sannsynlighetsovervekt for at siktede vil forgå seg på nytt dersom han ikke fengsles. Det skal foretas en helhetsvurdering hvor blant annet kriminalitetens art og hyppighet og domfeltes livssituasjon har betydning, jf. blant annet Rt. 2011 side 1636."

- (11) Dette er et riktig rettslig utgangspunkt i samsvar med praksis.
- (12) Etter å ha foretatt en konkret vurdering av forholdene i saken, uttaler lagmannsretten:

"Gjentakelsesfaren i vår sak gjelder straffbare handlinger av samme art som i siktelsen. Det er således tale om fare for meget alvorlige forbrytelser som kan påføre ofrene store og varige skader. Lagmannsretten er enig med påtalemyndigheten i at det kreves en noe lavere faregrad for gjentakelse etter straffeprosessloven § 171 nr. 3 når det er frykt for at siktede vil begå alvorlig kriminalitet. Det vises til Andenæs/Myhrer, Norsk straffeprosess side 288."

- (13) Lest i sammenheng, er det etter utvalgets oppfatning naturlig å forstå lagmannsrettens avgjørelse slik at den fastholder utgangspunktet om at det kreves "sterk grad av sannsynlighetsovervekt" for at siktede vil forgå seg på ny dersom han ikke fengsles, men at det ved farevurderingen – innenfor denne rammen – kan legges vekt på hvor alvorlige handlinger det fryktes at siktede kan komme til å begå.
- (14) Spørsmålet er om dette er riktig lovforståelse.
- (15) I Straffeprosesslovkomiteens innstilling fra 1969 heter det på side 239 om bestemmelsen i straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 3:

"Uttrykket 'antas påkrevd for å hindre' må anses mer adekvat enn det nåværende 'særlig grunn til å frykte for', idet det gir rom for en skjønsmessig bedømmelse av så vel faregraden og alvorligheten av de fryktede lovbrudd som mulighetene for avverging av faren på annen måte."

- (16) I Ot.prp. nr. 53 (1983-1984) om ikrafttredelse av ny straffeprosesslov heter det på side 30 første spalte – de alminnelige motivene – blant annet:

"I mange tilfeller vil frihetsberøvelse være den eneste mulighet for å stanse slik virksomhet. Det må her foretas en avveining mellom de berørte interesser der også hensynet til andre samfunnsborgeres rettssikkerhet tas i betraktning."

- (17) I spesialmotivene på side 164 gjentas Straffeprosesslovkomiteéns formulering om at uttrykket "antas påkrevd for å hindre" gir rom for en skjønnsmessig bedømmelse av blant annet "alvorligheten av de fryktede lovbrudd". På side 165 understrekes imidlertid at "det må foreligge en sterk grad av sannsynlighetsovervekt for at siktede vil begå nye forbrytelser dersom han slippes løs før saken er avgjort".
- (18) Det fremgår således av forarbeidene at også alvorligheten av de fryktede lovbrudd kan vektlegges ved vurderingen av gjentakelsesfaren, men forutsetningen er at det foreligger en slik kvalifisert sannsynlighetsovervekt som angitt i forarbeidene og i rettspraksis.
- (19) Andenæs, Norsk straffeprosess, 4. utgave v/Myhrer, uttaler på side 288 i tilknytning til forarbeidene følgende:
- "Det kreves en mindre faregrad når det er frykt for en alvorlig forbrytelse, f.eks. et drap, enn når det bare er spørsmål om vanlige vinningsforbrytelser."**
- (20) Bjerke m.fl., Straffeprosessloven kommentarutgave, 4. utgave, Bind I, side 627, utelukker ikke at det kreves en noe mindre faregrad dersom det er frykt for en alvorlig voldsforbrytelse, men nevner at en slik gradering ikke synes å komme til uttrykk i praksis fra kjæremålsutvalget eller ankeutvalget.
- (21) Etter utvalgets oppfatning gir lagmannsretten på denne bakgrunn uttrykk for en riktig lovforståelse når den – forutsatt at det i det minste foreligger en sterk grad av sannsynlighetsovervekt – legger til grunn en noe lavere faregrad for gjentakelse når det er frykt for at siktede vil begå alvorlig kriminalitet enn hvor det er tale om mer ordinær vinningskriminalitet mv.
- (22) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Anken forkastes.

Henrik Bull
(sign.)

Ingse Stabel
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)

Riktig utskrift: